

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 31.5.2005
KOM(2005) 246 endelig

2004/0209 (COD)

Ændret forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

**om ændring af direktiv 2003/88/EF om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse
af arbejdstiden**

(forelagt af Kommissionen)

{SEK(2004) 1154}

BEGRUNDELSE

1. INDLEDNING

Kommissionen vedtog den 22. september 2004 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 2003/88/EF om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden¹. Dette forslag blev sendt til Europa-Parlamentet og Rådet den 22. september 2004.

Den 11. maj 2005 afgav Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg udtalelse om Kommissionens forslag². Regionsudvalget afgav udtalelse den 14. april 2005³.

Europa-Parlamentet afgav udtalelse ved førstebehandlingen den 11. maj 2005⁴.

2. ÆNDRINGSFORSLAG

Ændringsforslag fremsat af Europa-Parlamentet

Kommissionen kan acceptere alle de følgende ændringsforslag, idet den finder, at de bidrager til at forbedre Kommissionens forslag, samtidig med at målene og den politiske gennemførlighed bevares, under hensyntagen til de holdninger, som medlemsstaterne allerede har givet udtryk for i Rådet:

- ændringsforslag 1 (henvisning til konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Lissabon): se betragtning 4
- ændringsforslag 2 (omformulering af betragtning 4): se betragtning 4
- ændringsforslag 3 (omtale af en forøgelse af kvinders beskæftigelsesfrekvens): se betragtning 5
- ændringsforslag 4 (tilføjelse af en omtale af foreneligheden af arbejde og familie): se betragtning 7
- ændringsforslag 8 (henvisning til artikel 31, stk. 2, i EU-chartret): se betragtning 14
- ændringsforslag 11 (summen af arbejdstiden i tilfælde af, at arbejdstageren har flere arbejdskontrakter): se betragtning 2
- ændringsforslag 12 (indsættelse af en bestemmelse om foreneligheden af arbejde og familieliv): se artikel 2b
- ændringsforslag 13 (artikel 16, litra b), afsnit 2, udgår): se artikel 16
- ændringsforslag 16 og 18 (kompenserende hvileperioder): se artikel 17, stk. 2, og 18, stk. 3

¹ KOM(2004) 607 endelig.

² EUT C [...] af [...], s. [...].

³ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁴ EUT C [...] af [...], s. [...].

- ændringsforslag 17 (rettelse af en fejl): se artikel 17, stk. 5, afsnit 1
- ændringsforslag 19 (referenceperioden): se artikel 19
- ændringsforslag 24 (bestemmelse om gyldighedsperioden for undtagelsesordninger, der er indgået inden dette direktivs ikrafttrædelse): se artikel 22, stk. 1c.

Til gengæld er Kommissionen ikke på nuværende tidspunkt i stand til at acceptere Europa-Parlamentets yderligere ændringsforslag. Visse af forslagene synes ikke at bidrage med nogen merværdi eller være acceptable i strengt juridisk forstand. Andre vil efter Kommissionens mening kunne ødelægge balancen i den oprindelige tekst og gøre det vanskeligere at opnå en aftale eller et tilstrækkeligt flertal i Rådet.

I den forbindelse er Kommissionen bevidst om sin rolle i den fælles beslutningsprocedure som mægler mellem de to grene af Fællesskabets lovgivende myndighed.

Med hensyn til de ændringsforslag, som Kommissionen ikke har accepteret, skal det bemærkes, at hvad angår ændringsforslag 20 (individuelle undtagelsesordninger), har Kommissionen tydeligt tilkendegivet, at selv om den ikke kan acceptere ændringsforslaget i sin helhed, så er den rede til at undersøge eventuelle kompromismuligheder for dette spørgsmål, som deler de fælles lovgivere. Hvad angår ændringsforslag 10 (vagt) har Kommissionen i øvrigt også meddelt, at den deler Europa-Parlamentets bekymringer vedrørende sikkerheden og sundheden for de arbejdstagere, der regelmæssigt udfører vagttjeneste, og at Kommissionen vil indsætte en bestemmelse om, at inaktive vagtperioder ikke kan tages i betragtning ved overholdelsen af daglige og ugentlige hvileperioder.

Ændret forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om ændring af direktiv 2003/88/EF om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 137 stk. 2,

under henvisning til Kommissionens forslag⁵,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁶,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget⁷,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251⁸, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I henhold til traktatens artikel 137 støtter og supplerer Fællesskabet medlemsstaternes indsats med henblik på at forbedre arbejdsmiljøet for at beskytte arbejdstagernes sundhed og sikkerhed. Det skal i direktiver vedtaget på grundlag af denne artikel undgås at pålægge administrative, finansielle og retlige byrder af en sådan art, at de hæmmer oprettelse og udvikling af små og mellemstore virksomheder.
- (2) I Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF af 4. november 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden⁹ er der fastsat minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden med hensyn til daglige hvileperioder, pauser, ugentlig hviletid, maksimal ugentlig arbejdstid, årlig ferie samt visse aspekter i forbindelse med natarbejde, skifteholdsarbejde og arbejdsrytme. **Disse minimumsforskrifter finder anvendelse på alle arbejdstagere som defineret i artikel 3, litra a), i direktiv 89/391/CEE¹⁰.**
- (3) To bestemmelser i direktiv 2003/88/EF indeholder et krav om fornyet behandling inden den 23. november 2003. Det drejer sig om artikel 19 og artikel 22, stk. 1.

⁵ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁶ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁷ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁸ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/88/EF af 4. november 2003 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, EUT L 299 af 18.11.2003, s. 9.

¹⁰ Rådets direktiv 89/391/EØF af 12. juni 1989 om iværksættelse af foranstaltninger til forbedring af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed under arbejdet, EFT L 183 af 29.6.1989, s. 1.

- (4) Mere end ti år efter vedtagelsen af Rådets direktiv 93/104/EF¹¹, som var det første direktiv om tilrettelæggelse af arbejdstiden, viser det sig nu at være nødvendigt at **tage bedre hensyn til modernisere fællesskabslovgivningen for bedre at kunne imødekomme** de nye forhold og krav, både fra arbejdsgivernes og arbejdstagernes side, **og til nødvendigheden af at opfylde målene for vækst og beskæftigelse som fastsat af Det Europæiske Råd på mødet den 22. og 23. marts 2005 inden for rammerne af Lissabon-strategien.**
- (5) Muligheden for at kunne forene arbejde og familieliv er **ligeledes** en væsentlig forudsætning for at realisere de målsætninger, som EU har opstillet i Lissabon-strategien, **navnlig for at øge kvinders beskæftigelsesfrekvens**. Denne mulighed kan ikke blot skabe et mere tilfredsstillende arbejdsklima, men også bane vej for en bedre tilpasning til arbejdstagernes behov, navnlig for dem med familieansvar. Flere af de ændringer, der blev indført i direktiv 2003/88/EF, **navnlig i artikel 22, sigter mod at gøre det lettere at forene arbejde og familieliv.**
- (6) I den forbindelse påhviler det medlemsstaterne at tilskynde arbejdsmarkedets parter til at indgå aftaler på et passende niveau om regler, der skal gøre det lettere af forene arbejde og familieliv.
- (7) Det viser sig at være nødvendigt at **finde en ny balance mellem beskyttelse styrke beskyttelsen** af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed og **behovet for at gøre tilrettelæggelsen af arbejdstiden mere fleksibel, navnlig med hensyn til vagtperioder, og nærmere betegnet de inaktive dele af vagtperioder og også at finde en ny balance mellem på den ene side forening af arbejde og familieliv og på den anden side en mere fleksibel måde at tilrettelægge arbejdstiden på.**
- (8) Bestemmelserne om referenceperioden bør også tages op til fornyet behandling med det formål at forenkle den gældende ordning og tilpasse den bedre til virksomhedernes og arbejdstagernes behov.
- (9) Erfaringerne i forbindelse med anvendelsen af artikel 22, stk. 1, viser, at den helt personlige endelige beslutning om ikke at være bundet af artikel 6 i direktivet kan give problemer med hensyn til beskyttelse af arbejdstagernes sundhed og sikkerhed og arbejdstagernes frie valg.
- (10) I overensstemmelse med traktatens artikel 138, stk. 2, har Kommissionen konsulteret arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan om de mulige retningslinjer for en fællesskabsindsats på dette område.
- (11) Efter denne konsultation fandt Kommissionen en fællesskabsindsats hensigtsmæssig og konsulterede på ny arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan om indholdet af det påtænkte forslag, jf. traktatens artikel 138, stk. 3.
- (12) Efter den anden konsultationsfase har arbejdsmarkedets parter ikke meddelt Kommissionen, at de ønsker at indlede en proces, der kan føre til indgåelse af en aftale i henhold til traktatens artikel 138, stk. 4.

¹¹ Rådets direktiv 93/104/EF af 23. november 1993 om visse aspekter i forbindelse med tilrettelæggelse af arbejdstiden, EFT L 307 af 13.12.1993, s. 18.

- (13) Da målet for den påtænkte handling, nemlig at modernisere fællesskabslovgivningen om tilrettelæggelse af arbejdstiden, ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes af medlemsstaterne og derfor bedre kan gennemføres på fællesskabsplan, kan Fællesskabet i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet i traktatens artikel 5 træffe foranstaltninger. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.
- (14) Direktivet respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der er anerkendt navnlig ved EU-chartret om grundlæggende rettigheder. Direktivet sigter navnlig mod at sikre fuld overholdelse af retten til retfærdige og rimelige arbejdsforhold som fastsat i (artikel 31 i EU-chartret om grundlæggende rettigheder) og især stk. 2 heri, hvor det fastslås, at "enhver arbejdstager har ret til en begrænsning af den maksimale arbejdstid, til daglige og ugentlige hvileperioder samt til årlig ferie med løn".
- (15) I overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet og proportionalitetsprincippet, jf. traktatens artikel 5, kan målene for den påtænkte handling ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, da det drejer sig om at modernisere gældende fællesskabsret -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

I direktiv 2003/88/EF foretages følgende ændringer:

1. I artikel 2 indsættes som punkt 1a, **1aa** og 1b:

"1a. "vagtperiode": det tidsrum, hvori arbejdstageren er forpligtet til at stå til rådighed på sin arbejdsplads for på foranledning af arbejdsgiveren at udføre sin beskæftigelse eller sine opgaver

1aa. "arbejdsplads": det eller de steder, hvor en arbejdstager normalt udfører sin beskæftigelse eller sine opgaver, og som er fastsat i henhold til betingelserne for det arbejdsforhold eller i den arbejdskontrakt, som er gældende for arbejdstageren

1b. "inaktiv del af vagtperioden": det tidsrum, hvori arbejdstageren har vagt som omhandlet i punkt 1a, men ikke anmodes af arbejdsgiveren om at udføre sin beskæftigelse eller sine opgaver."

2. Som artikel 2a indsættes:

"Artikel 2a

Vagtperiode

Den inaktive del af vagtperioden betragtes ikke som arbejdstid, medmindre andet følger af national lovgivning eller, i overensstemmelse med national lovgivning og/eller praksis, kollektiv overenskomst eller aftale mellem arbejdsmarkedets parter.

Den inaktive del af vagtperioden kan under hensyntagen til almindelig praksis i den pågældende sektor beregnes på grundlag af et gennemsnit af timeantallet i vagtperioden eller som en del af vagtperioden og fastsættes ved kollektiv overenskomst eller aftale mellem arbejdsmarkedets parter eller efter høring af arbejdsmarkedets parter.

Den inaktive del af vagtperioden kan ikke medregnes ved beregningen af hvileperioder som omhandlet i artikel 3 (daglig hviletid) og artikel 5 (ugentlig hviletid).

Det tidsrum, hvor arbejdstageren rent faktisk udfører sin beskæftigelse eller sine opgaver i vagtperioden, betragtes fortsat som arbejdstid."

3. Som artikel 2b indsættes følgende:

"Artikel 2b

Forening af arbejdsliv og familieliv

Medlemsstaterne opfordrer arbejdsmarkedets parter på et passende niveau til at indgå aftaler, der gør det lettere at forene arbejdsliv og familieliv, uden at det berører arbejdsmarkedets parters uafhængighed.

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre:

– at arbejdsgiverne i god tid informerer arbejdstagerne om enhver ændring af arbejdsrytmen eller tilrettelæggelsen af arbejdstiden

– at arbejdstagerne kan anmode om en ændring af deres arbejdstid og arbejdsrytme, og at arbejdsgiverne har pligt til at overveje sådanne anmodninger under hensyntagen til arbejdsgivernes og arbejdstagernes behov for fleksibilitet."

4. I artikel 16 udgår erstattes-litra b) af følgende:

~~"b) for gennemførelsen af artikel 6 (maksimal ugentlig arbejdstid): en referenceperiode på ikke over fire måneder.~~

~~Medlemsstaterne kan, under overholdelse af almindelige principper for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed og efter at have hørt de berørte arbejdsmarkedsparter samt bestræbt sig for at fremme alle relevante former for arbejdsmarkedsdialog, herunder forhandlinger mellem parterne, såfremt de ønsker det, af objektive eller tekniske grunde eller af hensyn til arbejdets tilrettelæggelse ved lovgivning eller administrative bestemmelser udvide denne referenceperiode til 12 måneder.~~

~~Når arbejdskontraktens varighed er på under et år, kan referenceperioden ikke være længere end arbejdskontraktens varighed.~~

~~Perioder med årlig betalt ferie i henhold til artikel 7 og perioder med sygeorlov medtages ikke i eller er neutrale i forhold til beregningen af gennemsnittet."~~

5. Artikel 17 ændres således:

a) I stk. 1 erstattes "artikel 3, 4, 5, 6, 8 og 16" af "artikel 3, 4, 5, 6, 8 og 16, litra a) og c)".

b) I stk. 2 erstattes "forudsat at der ydes de pågældende arbejdstagere tilsvarende kompenserende hvileperioder" af "forudsat at der ydes de pågældende arbejdstagere tilsvarende kompenserende hvileperioder inden for en rimelig frist, **der fastsættes ved national lovgivning eller ved kollektiv overenskomst eller aftale mellem arbejdsmarkedets parter på højst 72 timer efter de pågældende arbejdsperioder, i overensstemmelse med relevant lovgivning, kollektive overenskomster eller andre aftaler mellem arbejdsmarkedets parter**".

c) I stk. 3 erstattes "artikel 3, 4, 5, 8 og 16" i den indledende sætning af "artikel 3, 4, 5, 8 og 16, litra a) og c)".

d) Stk. 5 ændres således:

i) Første afsnit affattes således:

"I overensstemmelse med stk. 2 i denne artikel kan artikel 6 fraviges for læger under uddannelse i overensstemmelse med bestemmelserne i andet til **syvende sjette** afsnit i nærværende stykke."

ii) Det sidste afsnit udgår.

6. I stk. 18, stk. 3, erstattes "hvis der ydes de pågældende arbejdstagere tilsvarende kompenserende hvileperioder" af "hvis der ydes de pågældende arbejdstagere tilsvarende kompenserende hvileperioder inden for en rimelig frist, **der fastsættes ved national lovgivning eller ved kollektiv overenskomst eller aftale mellem arbejdsmarkedets parter på højst 72 timer efter de pågældende arbejdsperioder, i overensstemmelse med relevant lovgivning, kollektive overenskomster eller andre aftaler mellem arbejdsmarkedets parter**".

7. Artikel 19 affattes således:

~~"Medlemsstaterne skal under overholdelse af almindelige principper for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed have mulighed for at tillade, at der af objektive og tekniske grunde samt af hensyn til arbejdets tilrettelæggelse ved kollektive overenskomster eller aftaler mellem arbejdsmarkedets parter fastsættes referenceperioder for den maksimale ugentlige arbejdstid, som under ingen omstændigheder må overstige 12 måneder."~~ **"Medlemsstaterne skal under overholdelse af almindelige principper for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed have mulighed for at tillade, at der af objektive og tekniske grunde samt af hensyn til arbejdets tilrettelæggelse fastsættes referenceperioder, som ikke overstiger 12 måneder:**

a) ved kollektive overenskomster eller aftaler mellem arbejdsmarkedets parter som omhandlet i artikel 18

b) ved lov eller administrative bestemmelser, forudsat at medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre:

– at arbejdsgiveren i god tid informerer og hører arbejdstagerne og/eller deres repræsentanter om indførelsen af en sådan referenceperiode

– at arbejdsgiveren træffer de nødvendige foranstaltninger til at forebygge eller afhjælpe alle risici for sundhed og sikkerhed, som eventuelt er forbundet med indførelsen af en sådan referenceperiode."

8. Artikel 20, stk. 2, udgår.

9. Artikel 22 ændres således:

a) Stk. 1 affattes således:

"1. I en periode på højst tre år efter datoen i artikel 3 i direktiv [2005/.../EF] kan medlemsstaterne ~~Medlemsstaterne kan~~ undlade at anvende artikel 6 under overholdelse af de almindelige principper for beskyttelse af arbejdstagernes sikkerhed og sundhed. Denne mulighed kan dog udnyttes, hvis det udtrykkeligt er fastsat ved kollektive overenskomster eller aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på et passende nationalt eller regionalt niveau, eller i overensstemmelse med national lovgivning."

~~Denne mulighed kan endvidere udnyttes ved aftale mellem arbejdsgiver og arbejdstager, hvis der ikke findes nogen form for kollektiv overenskomst, og der i virksomheden eller foretagendet ikke findes personalerepræsentanter med beføjelse til i henhold til national lovgivning og/eller praksis at indgå kollektive overenskomster eller aftaler mellem arbejdsmarkedets parter på dette område.~~

b) Der indsættes som stk. 1a:

"1a. De medlemsstater, som udnytter den i stk. 1 omhandlede mulighed, skal under alle omstændigheder træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre:

a) at ingen arbejdsgiver kræver, at en arbejdstager præsterer mere end 48 timers arbejde i løbet af en syvdagesperiode, beregnet som gennemsnit i den referenceperiode, der er omhandlet i artikel 16, litra b), medmindre arbejdstageren har samtykket skriftligt i at udføre et sådant arbejde. Et sådant samtykke kan kun være gyldigt i en periode på et år, der kan forlænges. Et samtykke, som gives ved den enkelte arbejdskontrakts undertegnelse eller i enhver form for prøvetid, er ugyldigt

b) at det ikke lægges arbejdstageren til last, at vedkommende ikke er indstillet på at give sit samtykke til at udføre et sådant arbejde

c) at ingen arbejdstager kan yde mere end ~~65~~**55** timers arbejde i en given uge, medmindre andet følger af kollektiv overenskomst eller aftale mellem arbejdsmarkedets parter

d) at arbejdsgiveren fører ajourførte registre over de arbejdstagere, der udfører et sådant arbejde, ~~og over det faktiske antal arbejdstimer~~ ; **disse registre skal på passende måde gøre det muligt at fastslå, om bestemmelserne i dette direktiv er overholdt**

e) at registrene stilles til rådighed for de kompetente myndigheder, som af sikkerheds- og/eller sundhedsmæssige årsager kan forbyde eller begrænse arbejdstagernes mulighed for at overskride den maksimale ugentlige arbejdstid

f) at arbejdsgiveren efter anmodning fra de kompetente myndigheder giver disse oplysninger om de aftaler, der er indgået med arbejdstagerne om udførelse af et arbejde, hvorved de overskrider en arbejdstid på 48 timer i løbet af en syvdagesperiode, beregnet som gennemsnit i den referenceperiode, der er omhandlet i artikel 16, litra b), ~~og om de timer, disse arbejdstagere rent faktisk har arbejdet samt registre, der på passende måde gør det muligt at fastslå, om bestemmelserne i dette direktiv er overholdt."~~

c) Der indsættes som stk. 1b:

"1b. De medlemsstater, som udnytter den i denne artikel omhandlede mulighed inden datoen i artikel 3 i direktiv [2005/.../EF], kan af hensyn til vilkårene på deres arbejdsmarked anmode om, at denne mulighed forlænges ud over den periode, der er fastsat i stk. 1.

Kommissionen træffer beslutning om, hvorvidt anmodningen kan efterkommes eller ikke, og giver en behørig begrundelse for sin beslutning."

d) Der indsættes som stk. 1c:

"1c: Medlemsstaterne kan bestemme, at ethvert samtykke, der er givet af en arbejdstager inden datoen i artikel 3 i direktiv [2005/.../EF], og som fortsat er gyldigt på den dato, skal forblive gyldigt i en periode, der ikke må overstige et år fra den dato."

10. Som artikel 24a indsættes:

"Artikel 24a

Gennemførelsesrapport/Evalueringsrapport

Senest ~~fem~~ **tre** år efter datoen i ~~dette direktivs~~ **artikel 3 i direktiv [2005/.../EF]** forelægger Kommissionen en rapport for Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om gennemførelsen af bestemmelserne i dette direktiv, navnlig artikel **19 og 22, og om enhver anmodning, der er fremsat i henhold til artikel 22, stk. 1b, stk. 1 og 2,** som i givet fald ledsages af passende forslag, ~~som navnlig tager sigte på gradvis ophævelse af denne bestemmelse, hvis den skønner det nødvendigt."~~

Artikel 2

Medlemsstaterne fastsætter de sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af nationale bestemmelser, der er vedtaget til gennemførelse af dette direktiv, og træffer enhver fornøden foranstaltning til at sikre deres iværksættelse. Sanktionerne skal være effektive, stå i rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning. Medlemsstaterne giver senest på den i artikel 3 fastsatte dato Kommissionen meddelelse om disse bestemmelser, og enhver senere ændring meddeles omgående. De sørger navnlig for, at arbejdstagerne og/eller

arbejdstagerrepræsentanterne råder over de fornødne procedurer til at sikre, at de forpligtelser, der er fastlagt i dette direktiv, kan opfyldes.

Artikel 3

Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den . De tilsender straks Kommissionen disse bestemmelser med en sammenligningstabel, som viser sammenhængen mellem de pågældende bestemmelser og dette direktiv.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastlægges af medlemsstaterne.

Artikel 4

Dette direktiv træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 5

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...]

På Europa-Parlamentets vegne
Formand
[...]

På Rådets vegne
Formand
[...]